

Sygn. akt XXVIII C 83/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Tomasz Niewiadomski

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2021 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa E. M. i K. M.

przeciwko Bankowi (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę (symbol 049cf)

wniosku powodów o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

I. udzielić zabezpieczenia poprzez zawieszenie obowiązku spłaty przez powodów rat kapitałowo – odsetkowych, wynikającego z umowy kredytu: „Umowa o (...)” nr (...), zawartej pomiędzy powodami a pozwanym w dniu 10 sierpnia 2004 roku - do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego niniejsze postępowanie;

II. w pozostałym zakresie wniosek oddalić.

SSO Tomasz Niewiadomski

Sygn. akt XXVIII C 83/21 (poprzednia sygn. akt XXV C 1403/21)

UZASADNIENIE

postanowienia z 12 kwietnia 2021 roku

W dniu 26 marca 2021 roku do tut. Sądu wpłynął pozew w którym powodowie - K. M. i E. M., domagali się ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu „Umowa o (...)” nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 10 sierpnia 2004 roku, pomiędzy nimi a pozwanym – Bankiem (...) spółką akcyjną z siedzibą w W. oraz zasądzenia na ich rzecz od pozwanego kwoty 179 519,71 złotych. W wypadku nieuwzględnienia ww. żądania głównego, w ramach żądań ewentualnych powodowie domagali się zasądzenia na ich rzecz kwoty 27 374,81 zł oraz ustalenia, że postanowienia umowne zawarte w:

- ww. umowie kredytu w § 2, § 8 ust. 2, § 9 ust. 1 pkt 1;
- w załączniku do ww. umowy kredytu o nazwie „Warunki dodatkowe” w ust. 2 pkt 1 podpunkt 5;
- w regulaminie kredytu mieszkaniowego dla osób fizycznych, stanowiącego immanentną część umowy, w § 2 pkt 16, § 3 ust. 2, § 5 ust. 12 pkt 1-3, § 8 ust. 5 i ust. 6, § 9 ust. 2 i ust. 3, § 10 ust. 4, § 11 ust. 4 i ust. 5, § 12 ust. 4, ust. 5 i ust. 11, § 13 ust. 4,

stanowią niedozwolone postanowienia umowne i nie wiążą powodów od chwili zawarcia umowy.

W pozwie został także zawarty wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez:

- a. zawieszenie obowiązku powodów spłaty uiszczania rat kapitałowo – odsetkowych w wynikających z ww. umowy kredytu nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 10 sierpnia 2008 roku – aż do momentu prawomocnego zakończenia niniejszej sprawy,
- b. zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzenia ww. umowy - od dnia wydania postanowienia o zabezpieczeniu do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie,
- c. zakazanie pozwanemu przekazywania informacji do Biura Informacji Kredytowej oraz do Systemu Bankowy Rejestr, o niespłacaniu rat kredytu wskutek ich zawieszenia w ramach postępowania zabezpieczającego na czas trwania postępowania.

W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie powodowie wskazywali, że ww. umowa jest nieważna przede wszystkim ze względu na zawarcie w jej treści niedozwolonych postanowień w świetle art. 385¹ kc, jak również ze względu na nieważność z art. 58 kc oraz z uwagi na sprzeczność z art. 353¹ kc i art. 69 Prawa bankowego. W szczególności powodowie wskazywali na okoliczności zawarcia umowy takie jak: wykorzystanie standardowego wzorca stosowanego masowo przez pozwanego, niedostateczne i nierzetelne poinformowanie o ryzyku kredytowym i potencjalnych skutkach ekonomicznych dla nich jako konsumentów w przypadku drastycznej zmiany kursu franka szwajcarskiego, jak również brak faktycznej możliwości negocjowania postanowień przedmiotowej umowy. Oprócz tego pojawił się również argument o abuzywnym charakterze klauzuli waloryzacyjnej – zawartej w treści ww. umowy, na podstawie, której pozwany bank mógł ustalać ceny kupna i sprzedaży waluty waloryzacji – CHF, co w konsekwencji pozwalało mu de facto kształtować wysokość zobowiązania.

W części odnoszącej się do interesu prawnego, powodowie wskazali, że dalsze wykonywanie ww. umowy w świetle uprawdopodobnienia jej nieważności, będzie prowadzić do bezzasadnego powiększania się skali rozliczeń między stronami, co powiększa szkodę w majątku powodów, a w konsekwencji przekłada się na obniżenie „poziomu i standardu życia powoda”. Powodowie podnieśli również argument o ryzyku niewypłacalności pozwanego ze względu, na pogorszenie się jego sytuacji finansowej z uwagi na panującą pandemię korona-wirusa jak i ilość zawartych przez niego, konstrukcyjnie podobnych umów (pozew k. 3-26v).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o zabezpieczenie jest zasadny w części dotyczącej zwolnienia powodów z obowiązku uiszczania rat w związku z umową kredytu nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 10 sierpnia 2004 roku. W pozostałym zakresie wniosek nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Należy wskazać, iż zgodnie z art. 730¹ § 1 kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Okoliczności te muszą być spełnione **łącznie**, zatem brak uprawdopodobnienia którejkolwiek z nich uniemożliwia uwzględnienie wniosku.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Instytucja uprawdopodobnienia odnosi się do sytuacji, w których ustawa procesowa nie wymaga ustalenia twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz zadawała się mniejszym stopniem pewności. Uprawdopodobnienie może być przeprowadzone przez sąd przy użyciu środków, które uzna za właściwe, nie wyłączając środków dowodowych. Przy uprawdopodobnieniu nie jest jednak konieczne zachowanie szczególnych przepisów o postępowaniu dowodowym (art. 243 kpc). Uprawdopodobnienie, w odróżnieniu od dowodu, nie daje zatem pewności co do prawdziwości

twierdzenia o istnieniu konkretnego roszczenia, ale sprawia, że twierdzenie to staje się prawdopodobne (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 lutego 2012 roku, I ACz 270/12, LEX nr 1111997; M. Łżykowski: Charakterystyka prawna uprawdopodobnienia w postępowaniu cywilnym, Nowe Prawo 1980, nr 3, str. 71).

Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły dotyczące uprawdopodobnienia stosowane w postępowaniu cywilnym. Wykazanie prawdopodobieństwa roszczenia może być przeprowadzone za pomocą takich niesformalizowanych środków, jak: pisemne oświadczenia osób trzecich, nieformalne przesłuchanie stron lub strony bądź świadków, dokumenty itp. Sąd winien mieć jednak na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Z kolei przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Ponadto art. 738 kpc określa, iż sąd ma obowiązek rozpoznać wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc przy tym za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należało stwierdzić, iż powodowie uprawdopodobnili roszczenie o ustalenie nieważności umowy kredytu nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 10 sierpnia 2004 roku pomiędzy nimi a pozwanym. Z treści tej umowy kredytu wynika, że na jej mocy pozwany bank udzielił powodom kredytu w kwocie 64 226,08 CHF na okres od 10 sierpnia 2004 roku do 10 sierpnia 2039 roku tj. 420 miesięcy (§ 2 i § 4). Przeznaczeniem kredytu było sfinansowanie zakupu lokalu mieszkalnego (§ 3 ust. 1). Kredyt był oprocentowany:

- przez pierwsze 6 miesięcy - według stałej stopy procentowej wynoszącej 1,49 % w stosunku rocznym;
- przez pozostały okres kredytowania – według zmiennej stopy procentowej opartej na stopie referencyjnej LIBOR 6M, powiększonej o stałą marżę Banku w wysokości 2,75 punktu procentowego.

W dniu zawarcia umowy wysokość zmiennej stopy procentowej ustalonej w sposób powyższy wynosiła 3,51 % w stosunku rocznym (§ 7 ust. 1). W treści regulaminu przewidziano, że uruchomienie środków kredytu następuje jednorazowo lub w transzach w równowartości kwoty kredytu lub transzy w PLN według kursu kupna dewiz na podstawie obowiązującej w Banku w dniu wypłaty Tabeli Kursów Walut Obcych (§ 5 ust. 12 pkt 3), zaś przy spłacie kredytu – kwota raty spłaty obliczana jest według kursu sprzedaży dewiz obowiązującym w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty (§ 9 ust. 2). W umowie ani w regulaminie nie określono przy tym zasad ustalania kursów waluty waloryzacji w tabelach kursowych banku.

Przywołane wyżej postanowienia umowne dotyczące waloryzacji nie odwołują się więc do ustalanych w sposób neutralny kursów CHF czy jakichś obiektywnych wskaźników, na które żadna ze stron nie ma wpływu. Zasady ustalania kursów zostały natomiast przekazane do wyłącznych uprawnień pozwanego, nie określając bliżej kryteriów ustalania ich wysokości.

Tymczasem w orzecznictwie sądów polskich przyjmuje się, że w świetle takich postanowień umownych, bank może jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźniki, według których obliczana jest zarówno wysokość kapitału kredytu (**wypłaconej kwoty kredytu**) i świadczeń kredytobiorcy (**rat kredytowych**). Waloryzacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów CHF na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. Powszechnie przyjmuje się natomiast, że tego rodzaju klauzule waloryzacyjne stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ kc (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2020 roku, V ACa 143/20, Legalis nr 2493839, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 marca 2020 roku, I ACa 257/19, Legalis nr 2331056), konsekwencją czego jest konieczność uznania umowy za nieważną (podobnie uznał Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18, Legalis nr 2277328; Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 listopada 2019 roku, I ACa 674/18, Legalis nr 2288617, w wyroku z 4 września 2020 roku, V ACa 44/19, Legalis nr 2502627, z dnia 13 listopada 2019 roku, I ACa 268/19, 2282846; z dnia 23 października 2019 roku, V ACa 567/18, Legalis nr 2271446, z dnia 29 stycznia 2020 roku, I ACa 67/19, Legalis nr

2292747 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 20 lutego 2020 roku, I ACa 635/19, OSA 2020/2/5.). Ich skutkiem jest wyeliminowanie klauzuli waloryzacyjnej z umowy, która nie może być zastąpiona innymi przepisami, co w efekcie prowadzi do nieważności umowy.

Zatem na potrzeby rozpoznania wniosku o zabezpieczenie Sąd uznał, iż powodowie uprawdopodobnili swoje roszczenia o ustalenie nieważności ww. umowy. Należy tu mieć na względzie, że uprawdopodobnienie jest łagodniejszym od udowodnienia środkiem procesowym i nie przesądza w żadnym razie o treści ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, dla którego istotne jest udowodnienie dochodzonych roszczeń.

W ocenie Sądu powodowie uprawdopodobnili także posiadanie interesu prawnego w zwolnieniu ich z obowiązku uiszczania rat w związku z umową kredytu (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 10 sierpnia 2004 roku – aż do momentu prawomocnego zakończenia niniejszej sprawy.

Jak wskazano wyżej - interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przepis ten powinien być wykładany w sposób zapewniający maksymalne zastosowanie regulacji płynących z prawa europejskiego w tym Dyrektywy 93/13, której implementacją są polskie przepisy art. 385¹ i następane kc. Rozważane regulacje zmierzają do zaniechania stosowania przez przedsiębiorców niedozwolonych postanowień umownych, w tym do zapewnienia pełnej restytucji świadczeń spełnionych na podstawie takich warunków (por wyrok TSUE w sprawie C-154/15). W wyroku C-407/18 TSUE wskazał, że niezgodne z przepisami powołanej dyrektywy są regulacje krajowe, które uniemożliwiają sądowi zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu zbadania podniesionych przez konsumenta zarzutów abuzywności umowy. Skoro zgodnie z powołanym orzeczeniem dopuszczalne jest zabezpieczenie roszczenia konsumenta poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego zmierzającego do wykonania potencjalnie abuzywnych postanowień umowy, to tym bardziej dopuszczalne jest czasowe wstrzymanie wykonywania umowy tego rodzaju.

Celem postępowania w sprawie niniejszej jest nie tylko sądowe zbadanie czy zachodzi nieważność umowy na skutek usunięcia z niej klauzul abuzywnych, ale i definitywne rozwiązanie powstałych na tym tle sporów pomiędzy stronami. . Wstępna analiza pozwu wskazuje, iż powodowie uprawdopodobnili takie roszczenie. Otrzymali oni wypłatę kwoty kredytu w wysokości 173 589,46 złotych, a spłacili już łącznie 179 519,71 złotych (k. 58 i 60). Odmowa zabezpieczenia oznaczałaby zatem zezwolenie Sądu na realizację potencjalnie nieważnej umowy i teoretycznie mogłaby skutkować koniecznością wytoczenia kolejnego powództwa o zapłatę, aby zrealizować w pełni skutek restytucyjny związany z uznaniem określonych postanowień za abuzywne. Uregulowanie stosunków między stronami na czas trwania procesu polegające na wstrzymaniu obowiązku spłaty rat, które z racji nieważności umowy nie są należne, pozwala na uniknięcie kolejnego procesu o ich zwrot. Taki proces należałoby traktować jako poważne utrudnienie realizacji celu niniejszego postępowania, którym jest przecież definitywne rozstrzygnięcie sporu pomiędzy stronami powstałego na tle ww. umowy kredytowej.

W ocenie Sądu nie zasługiwały natomiast na uwzględnienie wnioski powodów o zastosowanie innych sposobów zabezpieczenia. Sąd nie mógł zakazać pozwanemu przekazywania informacji do biur informacji kredytowej na temat stanu realizacji kredytu gdyż byłoby to sprzeczne z treścią art. 105 ust. 4i ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1896 ze zm.). Z treści pkt I postanowienia wynika wręcz obowiązek pozwanego przekazania do podmiotów wskazanych w art. 105 ust. 4 ww. ustawy danych o tym, że spłata ww. kredytu uległa zawieszeniu na mocy niniejszego postanowienia Sądu.

Dodatkowo nie uszła także uwadze Sądu pewna niekonsekwencja powodów w zakresie jednego ze sposobów wnioskowanego zabezpieczenia. Z jednej strony twierdzą oni, że zawarta przez nich ww. umowa kredytu jest nieważna, a z drugiej strony domagają się nałożenia na pozwanego zakazu jej wypowiedzania. Skoro umowa jest nieważna ex lege, to zbędny jest ewentualny zakaz jej wypowiedzania. Nie do zaakceptowania jest pogląd zakładający możliwość nałożenia w trybie zabezpieczenia zakazu wypowiedzania umowy, tym bardziej takiej, co do której twierdzi się, że jest

nieważna. Dodatkowo warto wskazać, iż z uwagi na treść pkt. I postanowienia - przyczyną wypowiedzenia ww. umowy nie mogą być okoliczności dotyczące spłaty rat kredytu, który to obowiązek uległ zawieszeniu.

Reasumując należy stwierdzić, iż wniosek o zabezpieczenie zasługiwał jedynie na częściowe uwzględnienie. Powodowie nie wykazali bowiem, iż brak zabezpieczenia ponad sposób określony w sentencji postanowienia - w jakikolwiek sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 730 i art. 730¹ kpc, Sąd orzekł jak w sentencji.

(...)